Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014

2014 dccc 4

RHAN 8 E+W

SWYDDOGAETHAU GWASANAETHAU CYMDEITHASOL

Awdurdodau lleol

143 Swyddogaethau gwasanaethau cymdeithasol awdurdodau lleol E+W

(1) At ddibenion y Ddeddf hon, swyddogaethau gwasanaethau cymdeithasol awdurdod lleol yw ei swyddogaethau o dan y deddfiadau a grybwyllir yng ngholofn gyntaf y tabl yn Atodlen 2 i'r Ddeddf hon (sef y swyddogaethau a ddisgrifir yn gyffredinol yn ail golofn yr Atodlen honno).

(2) Caiff Gweinidogion Cymru drwy orchymyn—

(a) ychwanegu eitemau at y tabl;

(b) dileu eitemau o'r tabl;

(c) diwygio eitemau yn y tabl.

Gwybodaeth Cychwyn

I1 A. 143 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 199(2)**

I2 A. 143 mewn grym ar 6.4.2016 gan O.S. 2016/412, **ergl. 2** (ynghyd ag ergl. 4, Atod. 1, Atod. 2)

144 Cyfarwyddwyr gwasanaethau cymdeithasol E+W

(1) Rhaid i awdurdod lleol benodi swyddog, a elwir yn gyfarwyddwr gwasanaethau cymdeithasol, at ddibenion swyddogaethau gwasanaethau cymdeithasol yr awdurdod hwnnw.

***Statws** Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 22/06/2021.*
***Newidiadau i ddeddfwriaeth:** Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014, RHAN 8 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

(2) Ni chaniateir i awdurdod lleol benodi person yn gyfarwyddwr gwasanaethau cymdeithasol iddo oni bai ei fod yn fodlon bod y person hwnnw wedi dangos y cymwyseddau a bennwyd gan Weinidogion Cymru.

(3) Rhaid i Weinidogion Cymru bennu'r cymwyseddau at ddiben is-adran (2) mewn cod a ddyroddir o dan adran 145 neu mewn rheoliadau.

(4) Caiff dau neu fwy o awdurdodau lleol, os ydynt o'r farn y gall yr un person gyflawni'n effeithiol, ar gyfer y ddau neu bob un ohonynt, swyddogaethau cyfarwyddwr gwasanaethau cymdeithasol, benodi un person yn gyfarwyddwr gwasanaethau cymdeithasol ar gyfer y ddau awdurdod hynny neu ar gyfer pob un ohonynt.

(5) Rhaid i awdurdod lleol sydd wedi penodi, neu sydd wedi penodi ar y cyd, berson o dan yr adran hon sicrhau bod staff digonol yn cael eu darparu at ddibenion ei swyddogaethau gwasanaethau cymdeithasol er mwyn cynorthwyo'r cyfarwyddwr.

Gwybodaeth Cychwyn

I3 A. 144 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 199(2)**

I4 A. 144 mewn grym ar 6.4.2016 gan O.S. 2016/412, **ergl. 2** (ynghyd ag ergl. 4, Atod. 1, Atod. 2)

[F1 144A Adroddiadau blynyddol E+W

(1) Cyn gynted ag y bo'n rhesymol ymarferol ar ôl diwedd blwyddyn ariannol, rhaid i awdurdod lleol lunio a chyhoeddi adroddiad blynyddol ynghylch arfer swyddogaethau gwasanaethau cymdeithasol yr awdurdod mewn cysylltiad â'r flwyddyn honno.

(2) Rhaid i'r adroddiad blynyddol gynnwys—

- (a) manylion am sut y mae'r awdurdod wedi arfer ei swyddogaethau gwasanaethau cymdeithasol yn ystod y flwyddyn ariannol, gan gynnwys manylion am y graddau y mae'r awdurdod wedi—
  - (i) gweithredu yn unol â gofynion a osodir ar awdurdodau lleol gan god a ddyroddir o dan adran 9 (codau ar gyfer helpu i sicrhau canlyniadau mewn perthynas â llesiant),
  - (ii) gweithredu yn unol ag unrhyw ofynion perthnasol sydd wedi eu cynnwys mewn cod a ddyroddir o dan adran 145 (codau ynghylch arfer swyddogaethau gwasanaethau cymdeithasol), a
  - (iii) rhoi sylw i unrhyw ganllawiau perthnasol mewn cod a ddyroddir o dan adran 145, a
- (b) unrhyw wybodaeth arall a ragnodir drwy reoliadau.

(3) Rhaid i'r manylion a ddarperir o dan is-adran (2)(a)(ii) ddatgan sut y mae'r awrdurdod wedi bodloni unrhyw ofynion a gynhwysir mewn cod sy'n ymwneud ag asesu anghenion unigolyn yn unol â Rhan 3 a diwallu anghenion o dan Ran 4.

(4) Rhaid i adroddiad blynyddol fod ar ffurf a ragnodir drwy reoliadau.

(5) Rhaid i awdurdod lleol anfon copi o adroddiad blynyddol a gyhoeddwyd at Weinidogion Cymru.

(6) Yn yr adran hon, ystyr "blwyddyn ariannol" yw'r cyfnod o flwyddyn sy'n dechrau ar 1 Ebrill ac sy'n dod i ben ar 31 Mawrth.

***Statws** Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 22/06/2021.*
***Newidiadau i ddeddfwriaeth:** Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014, RHAN 8 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

Diwygiadau Testunol

F1 Aau. 144A-144C wedi eu mewnosod (4.9.2017 er mewnosodiad a. 144A, 29.4.2019 er mewnosodiad a. 144C, 23.2.2021 er mewnosodiad a. 144B at ddibenion penodedig) gan Deddf Rheoleiddio ac Arolygu Gofal Cymdeithasol (Cymru) 2016 (anaw 2), **aau. 56(1)**, 188(1); O.S. 2017/846, ergl. 2(a); O.S. 2019/864, ergl. 2(3)(b); O.S. 2021/181, rhl. 2(a)

144B Adroddiadau ar sefydlogrwydd y farchnad leol E+W

(1) Rhaid i awdurdod lleol lunio a chyhoeddi adroddiad ar sefydlogrwydd y farchnad leol ar unrhyw adegau a ragnodir drwy reoliadau.

(2) Rhaid i adroddiad ar sefydlogrwydd y farchnad leol gynnwys—

(a) asesiad o—

(i) digonolrwydd y ddarpariaeth o ofal a chymorth yn ardal yr awdurdod lleol yn ystod unrhyw gyfnod a ragnodir drwy reoliadau;

(ii) y graddau y darparwyd gwasanaethau rheoleiddiedig yn ardal yr awdurdod lleol yn ystod y cyfnod rhagnodedig hwnnw gan ddarparwyr gwasanaethau y mae adran 61 o Ddeddf Rheoleiddio ac Arolygu Gofal Cymdeithasol (Cymru) 2016 (asesu cynaliadwyedd ariannol darparwr gwasanaeth gan Weinidogion Cymru) yn gymwys iddynt;

(iii) unrhyw fater arall sy'n ymwneud â'r ddarpariaeth o wasanaethau rheoleiddiedig yn ardal yr awdurdod lleol a ragnodir drwy reoliadau;

(iv) effaith comisiynu unrhyw wasanaethau gan yr awdurdod lleol mewn cysylltiad â swyddogaethau gwasanaethau cymdeithasol yr awdurdod lleol ar arferiad y swyddogaethau hynny yn ystod unrhyw gyfnod a ragnodir drwy reoliadau;

(b) adroddiad ar unrhyw gamau a gymerwyd gan yr awdurdod lleol yn ystod y cyfnod a ragnodir o dan baragraff (a)(i) yn unol â'i ddyletswydd o dan adran 189(2) (dyletswydd dros dro i ddiwallu anghenion yn achos methiant darparwr).

(3) Rhaid i adroddiad ar sefydlogrwydd y farchnad leol fod ar ffurf a ragnodir drwy reoliadau.

(4) Wrth lunio adroddiad ar sefydlogrwydd y farchnad leol, rhaid i awdurdod lleol—

(a) ystyried—

(i) yr asesiad y mae wedi ei gyhoeddi'n ddiweddaraf o dan adran 14 (asesiadau o anghenion), a

(ii) y cynllun y mae wedi ei gyhoeddi'n ddiweddaraf o dan adran 14A ar ôl yr asesiad, a

(b) ymgynghori â phob Bwrdd Iechyd Lleol y cynhaliodd yr asesiad gydag ef.

(5) Rhaid i awdurdod lleol anfon copi o adroddiad ar sefydlogrwydd y farchnad leol a gyhoeddwyd at Weinidogion Cymru.

(6) Cyn gwneud rheoliadau o dan is-adran (2)(a)(iii) rhaid i Weinidogion Cymru ymgynghori ag unrhyw bersonau sy'n briodol yn eu barn hwy.

(7) Ond nid yw'r gofyniad i ymgynghori yn gymwys i reoliadau—

(a) sy'n diwygio rheoliadau eraill a wneir o dan yr is-adran honno, a

***Statws** Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 22/06/2021.*
***Newidiadau i ddeddfwriaeth:** Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014, RHAN 8 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

(b) nad ydynt, ym marn Gweinidogion Cymru, yn rhoi effaith i unrhyw newid sylweddol yn y ddarpariaeth a wneir gan y rheoliadau sydd i'w diwygio.

(8) Yn yr adran hon—

(a) mae i "darparwr gwasanaeth" yr ystyr a roddir gan adran o 3(1)(c) Ddeddf Rheoleiddio ac Arolygu Gofal Cymdeithasol (Cymru) 2016;

(b) mae i "gwasanaeth rheoleiddiedig" yr ystyr a roddir gan adran 2(1) o'r Ddeddf honno.

Diwygiadau Testunol

F1 Aau. 144A-144C wedi eu mewnosod (4.9.2017 er mewnosodiad a. 144A, 29.4.2019 er mewnosodiad a. 144C, 23.2.2021 er mewnosodiad a. 144B at ddibenion penodedig) gan Deddf Rheoleiddio ac Arolygu Gofal Cymdeithasol (Cymru) 2016 (anaw 2), **aau. 56(1)**, 188(1); O.S. 2017/846, ergl. 2(a); O.S. 2019/864, ergl. 2(3)(b); O.S. 2021/181, rhl. 2(a)

Dyletswydd gyffredinol Gweinidogion Cymru

144C Dyletswydd gyffredinol Gweinidogion Cymru E+W

Wrth arfer swyddogaethau o dan y Rhan hon rhaid i Weinidogion Cymru geisio hyrwyddo a chynnal safonau uchel yn y ddarpariaeth o swyddogaethau gwasanaethau cymdeithasol awdurdodau lleol.**]**

Codau

145 Y pŵer i ddyroddi codau E+W

(1) Caiff Gweinidogion Cymru ddyroddi, a diwygio o bryd i'w gilydd, un neu fwy o godau ar arfer swyddogaethau gwasanaethau cymdeithasol ("cod").

(2) Caiff cod osod gofynion, a chaiff gynnwys canllawiau sy'n disgrifio nodau, amcanion a materion eraill.

(3) Rhaid i awdurdod lleol, wrth arfer swyddogaethau gwasanaethau cymdeithasol—

(a) gweithredu'n unol ag unrhyw ofynion perthnasol sydd wedi eu cynnwys mewn cod (yn ddarostyngedig i adran 147), a

(b) rhoi sylw i unrhyw ganllawiau perthnasol sydd wedi eu cynnwys ynddo.

(4) Caiff cod bennu nad yw adran 147 yn gymwys i ofyniad sydd wedi ei gynnwys yn y cod.

(5) Rhaid i Weinidogion Cymru—

(a) cyhoeddi ar eu gwefan bob cod sydd am y tro mewn grym, a

(b) trefnu bod y codau sydd wedi eu disodli neu eu dirymu (p'un a ydynt ar eu gwefan neu fel arall) ar gael i'r cyhoedd.

Gwybodaeth Cychwyn

I5 A. 145 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 199(2)**

***Statws** Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 22/06/2021.*
***Newidiadau i ddeddfwriaeth:** Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014, RHAN 8 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

I6 A. 145 mewn grym ar 6.4.2016 gan O.S. 2016/412, **ergl. 2** (ynghyd ag ergl. 4, Atod. 1, Atod. 2)

146 Dyroddi, cymeradwyo a dirymu codau E+W

(1) Cyn dyroddi neu ddiwygio cod o dan adran 145, rhaid i Weinidogion Cymru ymgynghori ag unrhyw bersonau sy'n briodol yn eu barn hwy ynghylch drafft o'r cod (neu'r cod diwygiedig).

(2) Os bydd Gweinidogion Cymru yn dymuno bwrw ymlaen â'r drafft (gydag addasiadau neu hebddynt) rhaid iddynt osod copi o'r drafft gerbron Cynulliad Cenedlaethol Cymru.

(3) Os, cyn diwedd y cyfnod o 40 niwrnod, bydd Cynulliad Cenedlaethol Cymru yn penderfynu peidio â chymeradwyo'r drafft, ni chaniateir i Weinidogion Cymru ddyroddi'r cod (neu'r cod diwygiedig) ar ffurf y drafft hwnnw.

(4) Os na wneir penderfyniad o'r fath cyn diwedd y cyfnod hwnnw—
  (a) rhaid i Weinidogion Cymru ddyroddi'r cod (neu'r cod diwygiedig) ar ffurf y drafft, a
  (b) daw'r cod (neu'r cod diwygiedig) i rym ar y dyddiad a bennir drwy orchymyn Gweinidogion Cymru.

(5) O ran y cyfnod o 40 niwrnod—
  (a) bydd yn dechrau ar y diwrnod y gosodir y drafft gerbron Cynulliad Cenedlaethol Cymru, a
  (b) ni fydd yn cynnwys unrhyw amser pan fydd Cynulliad Cenedlaethol Cymru wedi ei ddiddymu neu pan fydd ar doriad am fwy na phedwar diwrnod.

(6) Nid yw is-adran (3) yn atal drafft newydd o god (neu god diwygiedig) rhag cael ei osod gerbron Cynulliad Cenedlaethol Cymru.

(7) Caniateir i Weinidogion Cymru ddirymu cod (neu god diwygiedig) a ddyroddir o dan yr adran hon mewn cod pellach neu drwy gyfarwyddyd.

(8) Rhaid gosod cyfarwyddyd o dan is-adran (7) gerbron Cynulliad Cenedlaethol Cymru.

Gwybodaeth Cychwyn
I7 A. 146 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 199(2)**
I8 A. 146 mewn grym ar 6.4.2016 gan O.S. 2016/412, **ergl. 2** (ynghyd ag ergl. 4, Atod. 1, Atod. 2)

147 Gwyro oddi wrth ofynion mewn codau E+W

(1) Pan fo'r adran hon yn gymwys i ofyniad mewn cod (gweler adran 145(4)), caiff awdurdod lleol arfer swyddogaethau gwasanaethau cymdeithasol mewn ffordd nad yw'n cydymffurfio â'r gofyniad i'r graddau—
  (a) y mae'r awdurdod yn credu bod rheswm da iddo beidio â chydymffurfio â'r gofyniad mewn categorïau penodol o achosion neu i beidio â gwneud hynny o gwbl,
  (b) y mae'n penderfynu ar bolisi amgen ar gyfer arfer ei swyddogaethau mewn cysylltiad â phwnc y gofyniad, ac

***Statws** Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 22/06/2021.*
***Newidiadau i ddeddfwriaeth:** Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014, RHAN 8 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

(c) y mae datganiad polisi a ddyroddwyd gan yr awdurdod yn unol ag adran 148 yn weithredol.

(2) Pan fo paragraffau (a) i (c) yn is-adran (1) yn gymwys—

(a) rhaid i'r awdurdod ddilyn y llwybr sydd wedi ei nodi yn y datganiad polisi, a

(b) nid yw'r awdurdod yn ddarostyngedig i'r ddyletswydd i gydymffurfio â'r gofyniad yn y cod ond i'r graddau nad yw pwnc y gofyniad wedi ei ddisodli gan y datganiad polisi.

(3) Nid yw'r ddyletswydd i gydymffurfio â gofyniad mewn cod ymarfer neu i ddilyn y llwybr a bennir mewn datganiad polisi yn gymwys i awdurdod lleol i'r graddau y byddai'n afresymol i'r awdurdod ddilyn y cod neu'r datganiad polisi mewn achos penodol neu gategori **[**[F2]penodol**]** o achos.

Diwygiadau Testunol

F2 Gair yn a. 147(3) wedi ei fewnosod (6.4.2016) gan Deddf Rheoleiddio ac Arolygu Gofal Cymdeithasol (Cymru) 2016 (anaw 2), a. 188(1), **Atod. 3 para. 64**; O.S. 2016/467, ergl. 3

Gwybodaeth Cychwyn

I9 A. 147 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 199(2)**

I10 A. 147 mewn grym ar 6.4.2016 gan O.S. 2016/412, **ergl. 2** (ynghyd ag ergl. 4, Atod. 1, Atod. 2)

148 Datganiadau polisi: gofynion a phwerau ategol E+W

(1) Rhaid i ddatganiadau polisi a ddyroddir o dan adran 147(1) nodi—

(a) sut mae'r awdurdod lleol yn cynnig y dylai swyddogaethau gwasanaethau cymdeithasol gael eu harfer mewn ffordd sy'n wahanol i'r gofyniad yn y cod perthnasol, a

(b) rhesymau'r awdurdod neu'r corff dros gynnig y llwybr gwahanol hwnnw.

(2) Caiff awdurdod sydd wedi dyroddi datganiad polisi—

(a) dyroddi datganiad polisi diwygiedig;

(b) rhoi hysbysiad yn dirymu datganiad polisi.

(3) Rhaid i ddatganiad polisi (neu ddatganiad diwygiedig) ddatgan—

(a) ei fod wedi ei ddyroddi o dan adran 147(1), a

(b) y dyddiad y bydd yn cael effaith.

(4) Rhaid i awdurdod sy'n dyroddi datganiad polisi (neu ddatganiad diwygiedig), neu sy'n rhoi hysbysiad o dan is-adran (2)(b)—

(a) trefnu bod y datganiad neu hysbysiad yn cael ei gyhoeddi;

(b) anfon copi o'r datganiad neu hysbysiad at Weinidogion Cymru.

Gwybodaeth Cychwyn

I11 A. 148 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 199(2)**

I12 A. 148 mewn grym ar 6.4.2016 gan O.S. 2016/412, **ergl. 2** (ynghyd ag ergl. 4, Atod. 1, Atod. 2)

***Statws** Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 22/06/2021.*
***Newidiadau i ddeddfwriaeth:** Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014, RHAN 8 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

149 Cyfarwyddiadau i'w gwneud yn ofynnol i gydymffurfio â chodau ymarfer E+W

(1) Mae is-adran (2) yn gymwys os yw Gweinidogion Cymru yn barnu, mewn perthynas â datganiad polisi a ddyroddwyd gan awdurdod lleol, nad yw polisi amgen yr awdurdod ar gyfer arfer swyddogaethau (yn gyfan gwbl neu yn rhannol) yn debygol o arwain at arfer swyddogaethau gwasanaethau cymdeithasol yn unol â safon ddigonol.

(2) Caiff Gweinidogion Cymru gyfarwyddo'r awdurdod lleol i gymryd unrhyw gam y mae Gweinidogion Cymru yn barnu ei fod yn briodol er mwyn sicrhau bod yr awdurdod yn arfer swyddogaethau yn unol â'r gofyniad perthnasol yn y cod perthnasol.

Gwybodaeth Cychwyn

I13 A. 149 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 199(2)**

I14 A. 149 mewn grym ar 6.4.2016 gan O.S. 2016/412, **ergl. 2** (ynghyd ag ergl. 4, Atod. 1, Atod. 2)

[F3 Adolygiadau

Diwygiadau Testunol

F3 Aau. 149A-149D ac croes-benawd wedi eu mewnosod (29.4.2019) gan Deddf Rheoleiddio ac Arolygu Gofal Cymdeithasol (Cymru) 2016 (anaw 2), **aau. 57(1)**, 188(1); O.S. 2019/864, ergl. 2(3)(c)

149A Adolygiadau o astudiaethau ac ymchwil E+W

(1) Caiff Gweinidogion Cymru adolygu—

(a) astudiaethau ac ymchwil a wneir gan eraill mewn perthynas ag arfer swyddogaethau gwasanaethau cymdeithasol awdurdodau lleol yng Nghymru,

(b) y dulliau a ddefnyddir mewn astudiaethau ac ymchwil o'r fath, ac

(c) dilysrwydd casgliadau astudiaethau ac ymchwil o'r fath.

(2) Rhaid i Weinidogion Cymru—

(a) llunio a chyhoeddi adroddiad ar adolygiad a gynhelir o dan is-adran (1), a

(b) gosod copi o'r adroddiad gerbron Cynulliad Cenedlaethol Cymru.

149B Adolygiadau o swyddogaethau gwasanaethau cymdeithasol awdurdodau lleol E+W

(1) Caiff Gweinidogion Cymru adolygu'r ffordd y caiff swyddogaethau gwasanaethau cymdeithasol awdurdodau lleol eu harfer.

(2) Yn benodol, caiff Gweinidogion Cymru—

(a) adolygu'r arferiad cyffredinol o swyddogaethau gwasanaethau cymdeithasol awdurdodau lleol yng Nghymru;

(b) adolygu'r ffordd y caiff swyddogaethau gwasanaethau cymdeithasol awdurdod lleol penodol eu harfer;

Statws *Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 22/06/2021.*
Newidiadau i ddeddfwriaeth: *Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014, RHAN 8 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

(c) adolygu'r arferiad o swyddogaeth gwasanaethau cymdeithasol awdurdod lleol o ddisgrifiad penodol (pa un a yw wedi ei harfer gan un awdurdod lleol neu gan ddau neu ragor o awdurdodau yn cydweithio);

(d) adolygu'r arferiad o swyddogaeth gwasanaethau cymdeithasol awdurdod lleol gan berson neu bersonau penodol.

(3) Mae cyfeiriad yn is-adran (2) at arfer swyddogaethau gwasanaethau cymdeithasol awdurdod lleol gan awdurdod lleol yn cynnwys cyfeiriad at gomisiynu unrhyw wasanaethau mewn cysylltiad â'r swyddogaethau hynny.

(4) Rhaid i Weinidogion Cymru—

(a) llunio a chyhoeddi adroddiad ar adolygiad a gynhelir o dan is-adran (1), a

(b) gosod copi o'r adroddiad gerbron Cynulliad Cenedlaethol Cymru.

(5) Caiff rheoliadau wneud darpariaeth ynghylch graddau y caniateir iddynt gael eu rhoi mewn perthynas â'r arferiad o swyddogaeth gwasanaethau cymdeithasol awdurdod lleol benodedig.

(6) Os gwneir rheoliadau o dan is-adran (5) mewn perthynas ag arfer swyddogaeth gwasanaethau cymdeithasol awdurdod lleol, rhaid i Weinidogion Cymru—

(a) wrth gynnal adolygiad o'r arferiad o'r swyddogaeth honno, roi gradd yn unol â'r rheoliadau, a

(b) cynnwys y radd yn eu hadroddiad ar yr adolygiad.

(7) Cyn gwneud rheoliadau o dan is-adran (5) rhaid i Weinidogion Cymru ymgynghori ag unrhyw bersonau sy'n briodol yn eu barn hwy.

(8) Ond nid yw'r gofyniad i ymgynghori yn gymwys i reoliadau—

(a) sy'n diwygio rheoliadau eraill a wneir o dan yr is-adran hon, a

(b) nad ydynt, ym marn Gweinidogion Cymru, yn rhoi effaith i unrhyw newid sylweddol yn y ddarpariaeth a wneir gan y rheoliadau sydd i'w diwygio.

149C Ffioedd E+W

(1) Caiff rheoliadau wneud darpariaeth i awdurdod lleol dalu ffi mewn cysylltiad ag adolygiad o dan adran 149B(1).

(2) Caiff rheoliadau o dan is-adran (1) gynnwys darpariaeth—

(a) sy'n pennu swm unrhyw ffi neu sy'n caniatáu i Weinidogion Cymru benderfynu ar swm unrhyw ffi (yn ddarostyngedig i unrhyw derfynau neu ffactorau eraill a bennir yn y rheoliadau);

(b) sy'n pennu'r amser ar gyfer talu ffi neu sy'n pennu ffactorau y mae Gweinidogion Cymru i benderfynu ar yr amser hwnnw yn unol â hwy.

149D Ystyriaethau cyffredinol E+W

Wrth gynnal adolygiad o dan adran 149A neu 149B, rhaid i Weinidogion Cymru, mewn perthynas â swyddogaethau gwasanaethau cymdeithasol awdurdodau lleol sy'n cael eu hadolygu, roi sylw i—

(a) argaeledd a hygyrchedd y gwasanaethau;

(b) ansawdd ac effeithiolrwydd y gwasanaethau;

(c) y ffordd y caiff y gwasanaethau eu rheoli;

***Statws** Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 22/06/2021.*
***Newidiadau i ddeddfwriaeth:** Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014, RHAN 8 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

(d) darbodaeth ac effeithlonrwydd eu darpariaeth a'u gwerth am arian;

(e) argaeledd ac ansawdd yr wybodaeth a ddarperir i bobl yn ardal yr awdurdod lleol ynghylch y gwasanaethau;

(f) y dyletswyddau a osodir ar awdurdodau lleol gan adrannau 5 (dyletswydd i hyrwyddo llesiant), 6 (dyletswyddau hollgyffredinol eraill) a 7 (dyletswyddau sy'n ymwneud ag Egwyddorion a Chonfensiwn y Cenhedloedd Unedig) i'r graddau y bônt yn berthnasol i'r gwasanaethau ac effeithiolrwydd y camau a gymerir gan awdurdod lleol i gyflawni'r dyletswyddau hynny;

(g) effeithiolrwydd y camau a gymerir gan awdurdod lleol i sicrhau'r canlyniadau a bennir mewn datganiad a ddyroddir gan Weinidogion Cymru o dan adran 8 (datganiad o ganlyniadau sy'n ymwneud â llesiant) i'r graddau y bônt yn berthnasol i'r gwasanaethau;

(h) unrhyw fesurau perfformiad a thargedau perfformiad a nodir mewn cod a ddyroddir o dan adran 9 sy'n berthnasol yn eu barn hwy;

(i) unrhyw ofynion neu ganllawiau sydd wedi eu cynnwys mewn cod a ddyroddir o dan adran 145 sy'n berthnasol yn eu barn hwy;

(j) y graddau y mae awdurdod lleol wedi cynnwys pobl o ardal yr awdurdod lleol—

(i) mewn penderfyniadau ynghylch y ffordd y mae ei swyddogaethau gwasanaethau cymdeithasol yn cael eu harfer, a

(ii) wrth adolygu'r arferiad o'r swyddogaethau hynny.**]**

Ymyriadau gan y llywodraeth ganolog

150 Y seiliau dros ymyrryd E+W

At ddibenion y Rhan hon, mae'r seiliau dros ymyrryd â'r modd y mae awdurdod lleol yn arfer ei swyddogaethau gwasanaethau cymdeithasol fel a ganlyn—

SAIL 1 - mae'r awdurdod lleol wedi methu, neu'n debygol o fethu, â chydymffurfio â dyletswydd sy'n swyddogaeth gwasanaethau cymdeithasol;

SAIL 2 - mae'r awdurdod lleol wedi gweithredu, neu'n bwriadu gweithredu, yn afresymol wrth arfer swyddogaeth gwasanaethau cymdeithasol;

SAIL 3 - mae'r awdurdod lleol yn methu, neu'n debygol o fethu, â chyflawni swyddogaeth gwasanaethau cymdeithasol yn unol â safon ddigonol.

Gwybodaeth Cychwyn

I15 A. 150 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 199(2)**

I16 A. 150 mewn grym ar 6.4.2016 gan O.S. 2016/412, **ergl. 2** (ynghyd ag ergl. 4, Atod. 1, Atod. 2)

151 Hysbysiad rhybuddio E+W

(1) Caiff Gweinidogion Cymru roi hysbysiad rhybuddio i awdurdod lleol os ydynt wedi eu bodloni bod un neu fwy o seiliau 1 i 3 yn bodoli mewn perthynas â'r awdurdod lleol.

(2) Rhaid i Weinidogion Cymru bennu pob un o'r canlynol yn yr hysbysiad rhybuddio—

(a) y seiliau dros ymyrryd;

(b) y rhesymau pam y maent wedi eu bodloni bod y seiliau yn bodoli;

***Statws** Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 22/06/2021.*
***Newidiadau i ddeddfwriaeth:** Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014, RHAN 8 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

(c) y camau gweithredu y maent yn ei gwneud yn ofynnol i'r awdurdod lleol eu cymryd i ddelio â'r seiliau dros ymyrryd;
(d) y cyfnod y mae'r camau i'w cymryd ynddo gan yr awdurdod lleol ("y cyfnod cydymffurfio");
(e) y camau y maent â'u bryd ar eu cymryd os bydd yr awdurdod lleol yn methu â chymryd y camau sy'n ofynnol.

(3) Pan fo Gweinidogion Cymru yn rhoi hysbysiad rhybuddio o dan is-adran (1), rhaid iddynt—
(a) o fewn 21 diwrnod o roi'r hysbysiad, osod copi ohono gerbron Cynulliad Cenedlaethol Cymru, a
(b) o fewn 90 diwrnod o roi'r hysbysiad, adrodd i Gynulliad Cenedlaethol Cymru ynghylch y camau a gymerwyd gan yr awdurdod lleol mewn ymateb i'r hysbysiad rhybuddio.

Gwybodaeth Cychwyn
I17 A. 151 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 199(2)**
I18 A. 151 mewn grym ar 6.4.2016 gan O.S. 2016/412, **ergl. 2** (ynghyd ag ergl. 4, Atod. 1, Atod. 2)

152 Pŵer Gweinidogion Cymru i ymyrryd E+W

(1) Mae gan Weinidogion Cymru bŵer i ymyrryd o dan y Rhan hon â'r modd y mae awdurdod lleol yn arfer swyddogaethau gwasanaethau cymdeithasol os yw is-adran (2) neu (3) yn gymwys.

(2) Mae'r is-adran hon yn gymwys—
(a) os yw Gweinidogion Cymru wedi rhoi hysbysiad rhybuddio, a
(b) os yw awdurdod lleol wedi methu â chydymffurfio, neu sicrhau cydymffurfedd, â'r hysbysiad er boddhad Gweinidogion Cymru o fewn y cyfnod cydymffurfio.

(3) Mae'r is-adran hon yn gymwys os yw Gweinidogion Cymru wedi eu bodloni bod un neu fwy o seiliau 1 i 3 yn bodoli mewn perthynas â'r awdurdod lleol a bod ganddynt reswm dros gredu—
(a) bod risg cysylltiedig i iechyd neu ddiogelwch unrhyw berson sy'n galw am ymyrraeth frys o dan y Rhan hon, neu
(b) ei bod yn annhebygol y byddai'r awdurdod lleol yn gallu cydymffurfio, neu sicrhau cydymffurfedd, â hysbysiad rhybuddio.

(4) Rhaid i Weinidogion Cymru, o fewn 90 diwrnod i'r dyddiad y maent yn dechrau ymyrryd â'r modd y mae awdurdod lleol yn arfer ei swyddogaethau gwasanaethau cymdeithasol, adrodd i Gynulliad Cenedlaethol Cymru ynghylch y camau a gymerwyd yn unol â'r ymyriad.

(5) Pan fo gan Weinidogion Cymru bŵer i ymyrryd, rhaid iddynt adolygu'n gyson yr amgylchiadau sy'n rhoi cychwyn i'r pŵer.

(6) Os daw Gweinidogion Cymru i'r casgliad bod y seiliau dros ymyrryd wedi cael eu trin er boddhad iddynt neu na fyddai arfer eu pwerau o dan y Rhan hon yn briodol am unrhyw reswm arall, rhaid iddynt hysbysu yr awdurdod lleol yn ysgrifenedig am eu casgliad.

***Statws** Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 22/06/2021.*
***Newidiadau i ddeddfwriaeth:** Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014, RHAN 8 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

(7) Mae pŵer Gweinidogion Cymru i ymyrryd yn parhau i gael effaith hyd nes y byddant yn rhoi hysbysiad o dan is-adran (6).

(8) Hyd nes y rhoddir hysbysiad o dan is-adran (6), rhaid i Weinidogion Cymru adrodd i Gynulliad Cenedlaethol Cymru, bob 6 mis o'r dyddiad y maent yn dechrau ymyrryd â'r modd y mae awdurdod lleol yn arfer ei swyddogaethau gwasanaethau cymdeithasol, ynghylch y camau sy'n cael eu cymryd yn unol â'r ymyriad.

(9) Pan fo gan Weinidogion Cymru bŵer i ymyrryd, nid ydynt wedi eu cyfyngu i gymryd y camau gweithredu yr oeddent wedi dweud mewn hysbysiad rhybuddio eu bod â'u bryd ar eu cymryd.

Gwybodaeth Cychwyn

I19 A. 152 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 199(2)**

I20 A. 152 mewn grym ar 6.4.2016 gan O.S. 2016/412, **ergl. 2** (ynghyd ag ergl. 4, Atod. 1, Atod. 2)

153 Pŵer i'w gwneud yn ofynnol i awdurdod lleol gael gwasanaethau cynghori E+W

(1) Mae'r adran hon yn gymwys os oes gan Weinidogion Cymru bŵer i ymyrryd â'r modd y mae awdurdod lleol yn arfer swyddogaethau gwasanaethau cymdeithasol.

(2) Caiff Gweinidogion Cymru roi cyfarwyddyd i'r awdurdod lleol i ymrwymo i gontract neu drefniant arall gyda pherson penodedig, neu berson sy'n dod o fewn dosbarth penodedig, ar gyfer darparu i'r awdurdod wasanaethau penodedig cynghorol eu natur.

(3) Caiff y cyfarwyddyd ei gwneud yn ofynnol i'r contract neu drefniant arall gynnwys telerau ac amodau penodedig.

(4) Yn yr adran hon ac adran 154 ystyr "penodedig" yw wedi ei bennu mewn cyfarwyddyd.

Gwybodaeth Cychwyn

I21 A. 153 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 199(2)**

I22 A. 153 mewn grym ar 6.4.2016 gan O.S. 2016/412, **ergl. 2** (ynghyd ag ergl. 4, Atod. 1, Atod. 2)

154 Pŵer i'w gwneud yn ofynnol i swyddogaethau gael eu cyflawni gan bersonau eraill ar ran yr awdurdod E+W

(1) Mae'r adran hon yn gymwys os oes gan Weinidogion Cymru bŵer i ymyrryd â'r modd y mae awdurdod lleol yn arfer swyddogaethau gwasanaethau cymdeithasol.

(2) Caiff Gweinidogion Cymru roi cyfarwyddyd o'r fath i'r awdurdod lleol neu unrhyw un o'i swyddogion y maent yn credu ei fod yn briodol i sicrhau bod y swyddogaethau hynny y mae'r seiliau dros ymyrryd yn ymwneud â hwy yn cael eu cyflawni ar ran yr awdurdod gan berson a bennir yn y cyfarwyddyd.

(3) Caiff cyfarwyddyd o dan is-adran (2) ei gwneud yn ofynnol i unrhyw gontract neu drefniant arall a wneir gan yr awdurdod gyda'r person penodedig gynnwys telerau ac amodau a bennir yn y cyfarwyddyd.

***Statws** Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 22/06/2021.*
***Newidiadau i ddeddfwriaeth:** Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014, RHAN 8 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

(4) Os oes cyfarwyddyd o dan is-adran (2) mewn grym, mae swyddogaethau'r awdurdod lleol y mae'n ymwneud â hwy i'w trin at bob diben fel eu bod yn arferadwy gan y person penodedig.

Gwybodaeth Cychwyn

I23 A. 154 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 199(2)**

I24 A. 154 mewn grym ar 6.4.2016 gan O.S. 2016/412, **ergl. 2** (ynghyd ag ergl. 4, Atod. 1, Atod. 2)

155 Pŵer i'w gwneud yn ofynnol i swyddogaethau gael eu cyflawni gan Weinidogion Cymru neu enwebai E+W

(1) Mae'r adran hon yn gymwys os oes gan Weinidogion Cymru bŵer i ymyrryd â'r modd y mae awdurdod lleol yn arfer swyddogaethau gwasanaethau cymdeithasol.

(2) Caiff Gweinidogion Cymru gyfarwyddo bod y swyddogaethau y mae'r seiliau dros ymyrryd yn ymwneud â hwy i'w harfer gan Weinidogion Cymru neu berson a enwebir ganddynt hwy.

(3) Os gwneir cyfarwyddyd o dan is-adran (2), rhaid i'r awdurdod lleol gydymffurfio ag arweiniad Gweinidogion Cymru neu eu henwebai mewn perthynas ag arfer y swyddogaethau.

(4) Os oes cyfarwyddyd o dan is-adran (2) mewn grym, mae swyddogaethau'r awdurdod lleol y mae'n ymwneud â hwy i'w trin at bob diben fel eu bod yn arferadwy gan Weinidogion Cymru neu eu henwebai.

Gwybodaeth Cychwyn

I25 A. 155 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 199(2)**

I26 A. 155 mewn grym ar 6.4.2016 gan O.S. 2016/412, **ergl. 2** (ynghyd ag ergl. 4, Atod. 1, Atod. 2)

156 Pŵer i gyfarwyddo bod swyddogaethau gwasanaethau cymdeithasol eraill yn cael eu harfer E+W

(1) Os yw Gweinidogion Cymru yn credu ei bod yn hwylus, caiff cyfarwyddyd o dan adran 154 neu 155 ymwneud â chyflawni swyddogaethau gwasanaethau cymdeithasol yn ychwanegol at y swyddogaethau y mae'r seiliau dros ymyrryd yn ymwneud â hwy.

(2) Caiff Gweinidogion Cymru roi sylw (ymhlith pethau eraill) i ystyriaethau ariannol wrth benderfynu a yw'n hwylus bod cyfarwyddyd yn ymwneud â swyddogaethau gwasanaethau cymdeithasol nad ydynt yn swyddogaethau sy'n ymwneud â'r seiliau dros ymyrryd.

Gwybodaeth Cychwyn

I27 A. 156 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 199(2)**

I28 A. 156 mewn grym ar 6.4.2016 gan O.S. 2016/412, **ergl. 2** (ynghyd ag ergl. 4, Atod. 1, Atod. 2)

***Statws** Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 22/06/2021.*
***Newidiadau i ddeddfwriaeth:** Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014, RHAN 8 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

157 Pŵer cyffredinol i roi cyfarwyddiadau a chymryd camau E+W

(1) Mae'r adran hon yn gymwys os oes gan Weinidogion Cymru bŵer i ymyrryd â'r modd y mae awdurdod lleol yn arfer swyddogaethau gwasanaethau cymdeithasol.

(2) Os yw Gweinidogion Cymru yn credu ei bod yn briodol er mwyn delio â'r seiliau dros ymyrryd, caiff Gweinidogion Cymru—

(a) cyfarwyddo'r awdurdod lleol neu unrhyw un neu rai o'i swyddogion, neu

(b) cymryd unrhyw gamau eraill.

Gwybodaeth Cychwyn

I29 A. 157 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 199(2)**

I30 A. 157 mewn grym ar 6.4.2016 gan O.S. 2016/412, **ergl. 2** (ynghyd ag ergl. 4, Atod. 1, Atod. 2)

158 Ymyrryd: dyletswydd i adrodd E+W

Pan fo Gweinidogion Cymru yn arfer eu pŵer i roi cyfarwyddyd o dan adran 153, 154, 155 neu 157, rhaid iddynt—

(a) o fewn 21 diwrnod o roi'r cyfarwyddyd, osod copi o'r cyfarwyddyd gerbron Cynulliad Cenedlaethol Cymru, a

(b) o fewn 90 diwrnod o roi'r cyfarwyddyd, adrodd i Gynulliad Cenedlaethol Cymru ynghylch y camau a gymerwyd gan yr awdurdod lleol i gydymffurfio â'r cyfarwyddyd.

Gwybodaeth Cychwyn

I31 A. 158 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 199(2)**

I32 A. 158 mewn grym ar 6.4.2016 gan O.S. 2016/412, **ergl. 2** (ynghyd ag ergl. 4, Atod. 1, Atod. 2)

159 Cyfarwyddiadau E+W

(1) Rhaid i awdurdod lleol, neu swyddog i awdurdod, sy'n ddarostyngedig i gyfarwyddyd neu arweiniad o dan y Rhan hon gydymffurfio ag ef.

(2) Mae hyn yn cynnwys cyfarwyddyd neu arweiniad i arfer swyddogaeth sy'n amodol ar farn yr awdurdod lleol neu swyddog i'r awdurdod.

(3) O ran cyfarwyddyd o dan y Rhan hon—

(a) rhaid iddo fod yn ysgrifenedig;

(b) caniateir iddo gael ei amrywio neu ei ddirymu drwy gyfarwyddyd diweddarach;

(c) mae'n orfodadwy drwy orchymyn gorfodol ar gais gan, neu ar ran, Gweinidogion Cymru.

Gwybodaeth Cychwyn

I33 A. 159 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 199(2)**

I34 A. 159 mewn grym ar 6.4.2016 gan O.S. 2016/412, **ergl. 2** (ynghyd ag ergl. 4, Atod. 1, Atod. 2)

***Statws** Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 22/06/2021.*
***Newidiadau i ddeddfwriaeth:** Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014, RHAN 8 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

160 Dyletswydd i gydweithredu E+W

(1) Rhaid i awdurdod lleol roi i Weinidogion Cymru ac unrhyw berson a grybwyllir yn is-adran (2) gymaint o gymorth ag y gall yr awdurdod lleol yn rhesymol ei roi mewn cysylltiad ag arfer swyddogaethau o dan, neu yn rhinwedd, y Rhan hon.

(2) Y personau yw—

(a) unrhyw berson a awdurdodir gan Weinidogion Cymru at ddibenion yr adran hon;

(b) unrhyw berson sy'n gweithredu o dan gyfarwyddyd o dan y Rhan hon;

(c) unrhyw berson sy'n cynorthwyo—

(i) Gweinidogion Cymru, neu

(ii) person a grybwyllwyd ym mharagraff (a) neu (b).

Gwybodaeth Cychwyn

I35 A. 160 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 199(2)**

I36 A. 160 mewn grym ar 6.4.2016 gan O.S. 2016/412, **ergl. 2** (ynghyd ag ergl. 4, Atod. 1, Atod. 2)

[F4 Gorfodi

Diwygiadau Testunol

F4 A. 161-161C ac croes-benawd wedi ei amnewid ar gyfer a.161 (29.4.2019) gan Deddf Rheoleiddio ac Arolygu Gofal Cymdeithasol (Cymru) 2016 (anaw 2), **aau. 57(2)**, 188(1); O.S. 2019/864, ergl. 2(3)(c)

161 Pwerau mynd i mewn ac arolygu E+W

(1) Caiff person sy'n dod o fewn is-adran (2) awdurdodi arolygydd i fynd i mewn i fangre sy'n dod o fewn is-adran (3) a'i harolygu.

(2) Mae'r personau a ganlyn yn dod o fewn yr is-adran hon—

(a) Gweinidogion Cymru—

(i) pan fônt yn ystyried ei bod yn angenrheidiol neu'n hwylus at ddibenion adolygiad a gynhelir o dan adran 149B(1), neu

(ii) yn unol â chyfarwyddyd o dan adran 155;

(b) person a bennir mewn cyfarwyddyd o dan adran 153 neu, pan fo'r cyfarwyddyd yn pennu dosbarth o bersonau, y person y mae'r awdurdod lleol yn ymrwymo i'r contract neu'r trefniant arall ag ef sy'n ofynnol drwy'r cyfarwyddyd;

(c) person a bennir mewn cyfarwyddyd o dan adran 154;

(d) person a enwebir mewn cyfarwyddyd o dan adran 155.

(3) Mae'r mangreoedd a ganlyn o dod o fewn yr is-adran hon—

(a) mangreoedd y mae awdurdod lleol yn berchen arnynt neu'n eu rheoli;

(b) mangreoedd—

(i) sy'n cael eu defnyddio, neu y bwriedir iddynt gael eu defnyddio, gan unrhyw berson mewn cysylltiad ag arfer swyddogaeth gwasanaethau cymdeithasol awdurdod lleol, neu

Statws *Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 22/06/2021.*
Newidiadau i ddeddfwriaeth: *Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014, RHAN 8 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

(ii) y mae Gweinidogion Cymru yn credu'n rhesymol eu bod yn cael eu defnyddio, neu y gallant gael eu defnyddio, at y diben hwnnw,

ond nid yw mangre sy'n cael ei defnyddio'n gyfan gwbl neu'n bennaf fel annedd breifat yn dod o fewn yr is-adran hon ond os yw meddiannydd y fangre yn cydsynio i'r arolygydd fynd i mewn a'i harolygu.

(4) Mae "mangre" yn cynnwys cerbyd.

(5) Caiff Gweinidogion Cymru drwy reoliadau wneud darpariaeth ynghylch y cymwysterau a'r amodau eraill sydd i'w bodloni gan unigolyn y caniateir iddo fod yn arolygydd.

(6) Wrth fynd i mewn i fangre, rhaid i arolygydd, os gofynnir iddo wneud hynny gan unrhyw berson yn y fangre, gyflwyno dogfen sy'n dangos awdurdodiad yr arolygydd o dan is-adran (1).

(7) Caiff yr arolygydd—

(a) archwilio cyflwr y fangre a'r ffordd y caiff ei rheoli ac, os oes unrhyw bersonau yn cael eu lletya yn y fangre neu'n cael gofal a chymorth yno, archwilio'r driniaeth y mae'r personau hynny yn ei chael;

(b) ei gwneud yn ofynnol i reolwr y fangre neu unrhyw berson arall yr ymddengys i'r arolygydd fod ganddo, neu ei fod yn atebol am, ddogfennau neu gofnodion a gedwir yn y fangre, gyflwyno unrhyw ddogfennau neu gofnodion (gan gynnwys cofnodion meddygol a chofnodion personol eraill) y mae'r arolygydd yn ystyried y gallant fod yn berthnasol i'r aferiad o swyddogaethau o dan y Rhan hon gan y person a awdurdododd yr arolygydd;

(c) edrych ar unrhyw ddogfennau neu gofnodion (gan gynnwys cofnodion meddygol a chofnodion personol eraill) y mae'r arolygydd yn ystyried y gallant fod yn berthnasol i'r arferiad o swyddogaethau o dan y Rhan hon gan y person a awdurdododd yr arolygydd a mynd â chopïau ohonynt;

(d) ei gwneud yn ofynnol i unrhyw berson roi i'r arolygydd unrhyw gyfleusterau a chymorth mewn cysylltiad â materion sydd o fewn rheolaeth y person y mae eu hangen er mwyn galluogi'r arolygydd i gynnal yr arolygiad;

(e) cymryd unrhyw fesuriadau, tynnu unrhyw ffotograffau a gwneud unrhyw recordiadau y mae'r arolygydd yn ystyried eu bod yn angenrheidiol at ddiben cynnal yr arolygiad;

(f) cyf-weld yn breifat—

(i) â rheolwr y fangre neu unrhyw berson arall yr ymddengys i'r arolygydd ei fod yn gyfrifol am y fangre;

(ii) ag unrhyw berson sy'n gweithio yno;

(iii) ag unrhyw berson sy'n cydsynio i gael ei gyf-weld sy'n cael ei letya yno neu sy'n cael gofal a chymorth yno.

(8) Mae'r pwerau yn is-adran (7)(b) i (d) yn cynnwys y pŵer—

(a) i gael mynediad i unrhyw gyfrifiadur a chyfarpar cysylltiedig y mae gan yr arolygydd seiliau rhesymol dros gredu eu bod yn cael eu defnyddio (neu wedi cael eu ddefnyddio) mewn cysylltiad â'r dogfennau neu'r cofnodion a gwirio gweithrediad unrhyw gyfrifiadur a chyfarpar cysylltiedig o'r fath, a

(b) i'w gwneud yn ofynnol i ddogfennau neu gofnodion gael eu cyflwyno ar ffurf sy'n ddarllenadwy ac yn gludadwy.

(9) Mae is-adran (10) yn gymwys—

Statws Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 22/06/2021.
***Newidiadau i ddeddfwriaeth:** Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014, RHAN 8 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

(a) pan fo personau yn cael eu lletya yn y fangre sy'n cael ei harolygu neu'n cael gofal a chymorth yno,

(b) pan fo'r arolygydd yn ymarferydd meddygol cofrestredig neu'n nyrs gofrestredig, ac

(c) pan fo gan yr arolygydd seiliau rhesymol dros gredu nad yw person sy'n cael ei letya yn y fangre neu sy'n cael gofal a chymorth yno yn cael (neu wedi cael) gofal a chymorth priodol.

(10) Pan fo'r is-adran hon yn gymwys, caiff yr arolygydd gynnal archwiliad preifat o'r person ond dim ond os yw'r person yn rhoi cydsyniad i'r archwiliad.

(11) At ddibenion is-adrannau (7)(f) a (10), mae cyfweliad neu archwiliad i'w drin fel pe bai wedi ei gynnal yn breifat er gwaethaf presenoldeb trydydd parti—

(a) os yw'r person y cyfwelir ag ef neu y cynhelir archwiliad ohono yn dymuno i'r trydydd parti fod yn bresennol ac nad yw'r arolygydd yn gwrthwynebu, neu

(b) os yw'r arolygydd yn dymuno i'r trydydd parti fod yn bresennol a bod y person y cyfwelir ag ef neu y cynhelir archwiliad ohono yn cydsynio.

(12) Pan fo arolygydd yn cynnal cyfweliad neu archwiliad o dan yr adran hon, rhaid i'r arolygydd, os gofynnir iddo wneud hynny gan—

(a) y person y cyfwelir ag ef neu y cynhelir archwiliad ohono, neu

(b) unigolyn sy'n dod gyda'r person hwnnw,

gyflwyno dogfen sy'n dangos awdurdodiad yr arolygydd a roddir o dan is-adran (1) ac, yn achos archwiliad, ddogfen sy'n dangos bod yr arolygydd yn ymarferydd meddygol cofrestredig neu'n nyrs gofrestredig.

(13) Cyn gynted ag y bo'n rhesymol ymarferol ar ôl i arolygydd orffen arolygiad o dan yr adran hon, rhaid i'r arolygydd anfon adroddiad ar yr arolygiad at y person a roddodd yr awdurdodiad o dan is-adran (1).

(14) Rhaid i'r person hwnnw anfon copi o adroddiad yr arolygydd—

(a) i'r awdurdod lleol sy'n cael ei adolygu neu sy'n ddarostyngedig i'r cyfarwyddyd, a

(b) os nad Gweinidogion Cymru yw'r person, at Weinidogion Cymru.

(15) Yn yr adran hon ac yn adrannau 161A, 161B a 161C, ystyr "arolygydd" yw unigolyn sydd wedi ei awdurdodi o dan is-adran (1).

161A Cod ymarfer ynghylch arolygiadau E+W

(1) Rhaid i Weinidogion Cymru lunio a chyhoeddi cod ymarfer ynghylch y modd y mae arolygiadau o fangreoedd o dan adran 161 i'w cynnal (gan gynnwys amlder arolygiadau o'r fath).

(2) Caiff Gweinidogion Cymru ddiwygio'r cod a rhaid iddynt gyhoeddi cod diwygiedig.

(3) Rhaid i arolygydd roi sylw i'r cod diweddaraf a gyhoeddwyd wrth gynnal arolygiad o dan adran 161.

161B Pŵer i'w gwneud yn ofynnol i wybodaeth gael ei darparu E+W

(1) Caiff Gweinidogion Cymru ei gwneud yn ofynnol i berson sy'n dod o fewn is-adran (2) ddarparu iddynt—

***Statws** Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 22/06/2021.*
***Newidiadau i ddeddfwriaeth:** Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014, RHAN 8 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

(a) unrhyw ddogfennau, cofnodion (gan gynnwys cofnodion meddygol neu gofnodion personol eraill) neu wybodaeth arall—

(i) sy'n ymwneud ag arfer swyddogaeth gwasanaethau cymdeithasol awdurdod lleol, a

(ii) y mae Gweinidogion Cymru yn ystyried ei bod yn angenrheidiol neu'n hwylus eu cael at ddibenion adolygiad o dan adran 149A neu 149B;

(b) esboniad am gynnwys—

(i) unrhyw ddogfennau, cofnodion neu wybodaeth arall a ddarperir o dan baragraff (a), neu

(ii) unrhyw ddogfennau neu gofnodion a ddarperir i arolygydd sy'n cynnal arolygiad o fangre o dan adran 161 mewn cysylltiad ag adolygiad o dan adran 149B.

(2) Mae'r personau a ganlyn yn dod o fewn yr is-adran hon—

(a) awdurdod lleol;

(b) person sy'n darparu gwasanaeth mewn cysylltiad ag arfer swyddogaeth gwasanaethau cymdeithasol awdurdod lleol;

(c) Bwrdd Iechyd Lleol;

(d) ymddiriedolaeth GIG,

ond ni ellir ei gwneud yn ofynnol i Fwrdd Iechyd Lleol neu ymddiriedolaeth GIG ddarparu esboniad am gynnwys unrhyw ddogfennau neu gofnodion a ddarperir i arolygydd sy'n cynnal arolygiad o fangre o dan adran 161.

(3) Nid yw'n ofynnol i berson ddarparu dogfennau, cofnodion neu wybodaeth arall o dan is-adran (1) os yw'r person wedi ei wahardd rhag eu darparu drwy unrhyw ddeddfiad neu reol gyfreithiol arall.

(4) Mae'r pŵer yn is-adran (1) yn cynnwys pŵer i'w gwneud yn ofynnol i ddogfennau neu gofnodion gael eu cyflwyno ar ffurf sy'n ddarllenadwy ac yn gludadwy.

161C Troseddau E+W

(1) Mae'n drosedd i berson—

(a) mynd ati'n fwriadol i rwystro cynnal arolygiad o fangre o dan adran 161 gan arolygydd, neu

(b) methu â chydymffurfio ag unrhyw ofyniad a osodir ar y person gan arolygydd sy'n cynnal arolygiad o'r fath.

(2) Mae'n drosedd i berson fethu â chydymffurfio â gofyniad a osodir ar y person gan Weinidogion Cymru o dan adran 161B(1).

(3) Mae'n amddiffyniad i berson sydd wedi ei gyhuddo o drosedd o dan is-adran (1)(b) neu (2) ddangos bod ganddo esgus rhesymol dros beidio â chydymffurfio â'r gofyniad.

(4) Mae person sy'n euog o drosedd o dan yr adran hon yn agored—

(a) ar gollfarn ddiannod, i ddirwy, neu i'w garcharu am dymor nad yw'n hwy na 6 mis, neu i'r ddau;

(b) ar gollfarn ar dditiad, i ddirwy, neu i'w garcharu am dymor nad yw'n hwy na 2 flynedd, neu i'r ddau.

***Statws** Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 22/06/2021.*
***Newidiadau i ddeddfwriaeth:** Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014, RHAN 8 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)*

(5) Mae adrannau 53 (troseddau gan gyrff corfforaethol), 54 (troseddau gan gyrff anghorfforedig) a 55 (achosion am droseddau) o Ddeddf Rheoleiddio ac Arolygu Gofal Cymdeithasol (Cymru) 2016 yn gymwys i drosedd o dan yr adran hon fel y maent yn gymwys i droseddau o dan Ran 1 o'r Ddeddf honno."**]**

Statws
Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 22/06/2021.

Newidiadau i ddeddfwriaeth:
Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014, RHAN 8 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 14 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau.